

УДК 14:340(045)

DOI <https://doi.org/10.32840/pdu.2022.4.30>

Д. О. Біла

<https://orcid.org/0000-0002-4519-5142>аспірантка кафедри державного управління і місцевого самоврядування
Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»

ВПЛИВ МІГРАЦІЇ НА ЗМІНУ ПІДХОДІВ ДО ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Ця стаття присвячена актуальній темі визначення впливу міграції українців упродовж ХХ сторіччя на зміну підходів до інституціоналізації державної молодіжної політики в Україні. Метою статті є теоретичне узагальнення впливу міграції та інших передумов, що стимулюють здійснення змін інституційного забезпечення державної молодіжної політики в Україні.

Авторка аналізує основні хвилі міграції Українців у ХХ сторіччі, приділяє найбільшу увагу міграції, що викликана гарячою стадією війни з 24 лютого 2022 р. В статті виявлено, що міграція населення, особливо молодих людей, є загальною тенденцією для людства в ХХ сторіччі. В Україні міграція молоді зазвичай обтяжена вимушеним характером міграції та є наслідком примусового переміщення людей під тиском імперської чи тоталітарної влади з метою пошуку притулку від війни, воєнно-політичних посягань і злочинів, політичних переслідувань, економічних втрат, тощо. З кожною новою хвилею міграції Україна незворотно втрачала частку свого населення, особливо потужними хвилями були еміграція 90-х рр. та, особливо, 2022 року. Це вже викликало зрушення демографічного балансу в Україні й потребує комплексного вирішення, у тому числі через зміну підходів до формування інституційного забезпечення молодіжної політики.

Доведено, що у 90-х рр., ідеологічний вплив примусу й придушення комуністичної партії і комсомолу зійшов практично нанівець, натомість, українські ідеологічні інститути нової, демократичної формації, були лише закладені, й не набули належного розвитку, міграція набула значних обсягів і лише з початком реформи децентралізації з 2014 р., відбулись перші відчутні позитивні інституційні зміни формування і реалізації молодіжної політики.

Виявлено негативний вплив, який завдають ключові передумови зміни підходів до інституціоналізації молодіжної політики (війна, міграція, демографічні зсуви тощо), та визначено, що цей вплив може бути нейтралізований за умови системної і масової роботи з молоддю, створення мережі взаємопов'язаних і скоординованих інститутів, які будуть основою загальної системи публічного управління з питань молодіжної політики в територіальних громадах, регіонах, державі.

Ключові слова: державна молодіжна політика, інституціоналізація, міграція, місцеве самоврядування, молодь, публічне управління.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими, чи практичними, завданнями. Україна – держава, яка виборює свою незалежність й розбудовує державність, як і будь-яка демократична держава, що еволюціонує, бере на себе певні функції щодо окремих соціальних груп суспільства. Сукупність таких функцій прийнято називати державною політикою.

Якщо ж державна політика спрямована на вирішення питань виховання, освіти, праці, побуту, відпочинку, духовного та фізичного розвитку молодих людей, це – державна молодіжна політика. У Європейській хартії місцевого самоврядування приділяється ключове значення активній участі молодих людей в ухваленні рішень і діяльності на місцевому і регіональному рівнях, це «має важливе значення, якщо

ми хочемо побудувати більш демократичне, солідарне і процвітаюче суспільство» [1]. Молоді люди є потенціалом розвитку держави, вони складають найбільш мобільну соціальну групу, вони швидко реагують на зміни, тим самим заохочуючи інститути державної влади і інститути місцевого самоврядування також змінюватися, вдосконалюючи, в нашому випадку, механізми, інструменти і підходи формування і реалізації молодіжної політики.

Так, у 2019–2021 рр. пандемія COVID-19 і запровадження карантинних суттєво обмежили, інколи цілком виключили, можливості міжтериторіального пересування людей, знизили з мобільну активність до мінімуму і для молодих людей, в тому числі в Україні. Але вже з 24 лютого 2022 р., з початком гарячої стадії неоголошеної війни Російської Федерації проти України виникла небачена раніше за розмірами стихійна хвиля переміщення людей, що шукали захисту і безпеки. Одномоментність і масовість цієї міграції українців поставили нові завдання перед органами публічного управління не лише в Україні, а й в країнах Європейського Союзу, та, власне, у більшості країн світу. Інститути державної влади та інститути органів місцевого самоврядування (далі – ОМС) задля безпеки громадян вимушені сприяти внутрішній і зовнішній міграції українців, що викликана війною, але міграція є загрозою втрати Україною найбільш цінного капіталу – молоді. Тому інститути державної влади і ОМС уже зараз мають закласти в державну молодіжно політику нові механізми і підходи для повернення громадян України, у тому числі молодих, в країну, додому. Отже, питання створення сприятливих економічних, соціальних, культурних умов для розвитку молоді в Україні, для повернення тих, хто виїхав з України лежать в площині узагальнення передумов, як визначають стан молодіжної роботи в Україні і напрями зміни підходів до інституціоналізації державної молодіжної політики в умовах війни. Саме це і зумовлює актуальність цього дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв’язання даної проблеми, на які спирається автор. Питання державної молодіжної полі-

тики в публічному управлінні є ключовими, адже молодь – головний і найцінніший потенціал розвитку, потенціал майбутнього країни. Особливо важливість теоретико-методологічних досліджень становлення і розвитку публічного управління у молодіжній сфері відчувається в періоди загострення глобальних викликів, економічних криз або, як, як це не боляче зазначати, війни. На тлі великої кількості загальних теоретичних розробок з публічного управління в ключі цивілізаційних тенденцій, інституціоналізації видатних зарубіжних (Т. Веблена, Томаса Д. Норта, Роберта С. Піндайка, Д. Рубінфелда та ін.) та вітчизняних учених (Ю. Безручка, О. Долгого, О. Іншакова, С. Несинова, Д. Фролова, та ін.) маємо зазначити розробки, що стосуються суто молодіжної сфери і змісту молодіжної політики, це Є. Бородіна, В. Криворученка, Н. Метьолкіної, В. Орлова, М. Перепелиці та ін. В роботах цих авторів визначаються особливості формування молодіжної політики.

Проблеми та пріоритетні напрями молодіжної політики у діяльності державних місцевих структур та громадських організацій виокремлюють М. Димитров, А. Карнаух, Л. Прокопенко та ін. В історичному контексті становлення державної молодіжної політики розглядають М. Перепелиця, А. Приходько та ін., однак вони практично не торкаються сучасних проблем і викликів формування публічної політики. Натомість, сучасні питання впливу глобальних викликів та збуреної ними міграції на загальний демографічний стан в Україні досліджували Т. Крушельницька, О. Кузнецова, О. Малиновська, О. Марченко, Н. Ткачова та ін., щоправда в їх роботах не виокремлювався вплив міграції на молодіжну політику.

Отже, попри постійну увагу до теоретичних і практичних питань формування державної молодіжної політики, зокрема аналізу міграції та інших передумов зміни підходів до інституціоналізації державної молодіжної політики в Україні є дослідженими недостатньо та потребують подальшого наукового усвідомлення і обґрунтування.

Мета статті. є теоретичне узагальнення впливу міграції та інших передумов, що стимулюють здійснення змін інституційного забезпечення державної молодіжної політики в Україні.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Конституції, Україна є «суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою, в якій людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю» [2]. Права і свободи українських громадян та їх гарантії визначають зміст і спрямованість державної політики, яка реалізовується через державні органи влади та органи місцевого самоврядування. Декларування і реальна реалізація прав і свобод людини є головним обов'язком держави, це стосується всіх верств і вікових груп, у тому числі молоді. Тому в Україні, в умовах війни, яка триває з 2014 року, а гаряча стадія – з 24 лютого 2022 року, питання молодіжної роботи, патріотичне виховання, залучення молоді в економічні і громадські процеси та управління перемістились в центр уваги громадян, вітчизняних і зарубіжних дослідників, практиків публічного управління, адже наразі головна мета молодіжної політики – зберегти найцінніший ресурс – молодь. Україна втрачала молодих людей навіть ще до війни з низки причин, але й через міграцію. Насамперед тому, що у третьому тисячолітті радикально змінився спосіб життя та формат діяльності людства: технічний прогрес, глобалізація, інформатизація суспільства дозволяють відкривати нові перспективи для людей та створюють нові можливості для різних соціальних груп. В цих умовах надзвичайно підвищується мобільність кожної окремої людини – як просторова, так і соціальна. Тим більше для молоді, яка є найбільш мобільною групою. Це природньо, бо молодь як соціальна група, що найменш обтяжена «матеріальними забобонами», а тому є найбільш готовою до пізнання нового: людей, знань, територій тощо. Завдяки своїй легкості сприйняття змін молодь починає відігравати все більш значущу роль в суспільно-політичному житті країни і світу. Прикладом такої готовності молоді до змін як до переміщення по горизонталі (в просторі, в освоєнні нових територій тощо), так і просування по вертикалі (в ступенях освіти, в надбанні нових навичок, по службовій кар'єрі тощо) особливо

дається взнаки під час реформ, суспільно-політичних потрясінь, воєн тощо.

Переміщення людей формує міграційні процеси, які споконвічно відігравали визначну роль у демографічному і соціально-економічному розвитку країн, які були більш безпечними, економічно розвиненими, соціально спрямованими, тобто людиноцентричними. Під терміном «міграція» зазвичай розуміється переміщення громадян у межах однієї країни (внутрішня міграція) чи з/за її межі (зовнішня міграція) а також за ознакою примусовості, міграція може бути добровільною, вимушеною й примусовою. Додамо також, що країна може приймати мігрантів, тоді вона виступає як реципієнт, отримує приток людей на свою територію (імміграція), набуває додаткового соціально-економічного навантаження. Країна може втрачати людей (еміграція), тобто бути донором, втрачаючи громадян, трудовий та інтелектуальний потенціал. Доволі часто такі втрати є незворотними. Враховуючи, що сьогодні у світі живе найбільш чисельне в історії покоління молодих людей, чисельність якого у загальному підсумку складає більше 1,8 мільярду [3] для держав є дуже важливим збереження і залучення цього цінного ресурсу в коло національного впливу.

Внутрішні, власне як і зовнішні, міграції для населення України не є чимось новим. Міграція, або переселення населення, була характерним процесом уже для часів Київської Русі (та, власне, й раніше), проте найбільш масштабні міграційні рухи зафіксовані у ХХ столітті, але за своїм характером вони не були однозначними. Так, як вважає М. Траф'як «зміцнюючи свою державу над Дніпром, український народ освоював нові простори» [4, с. 7–8], це стосується тих міграцій, метою яких було як добровільне переміщення з бажанням набуття певних переваг і здобутків (воєнно-політичне домінування, економічна вигода, у т.ч. торгівля). «Частково інтенсивні потоки емігрантів пов'язані з поразками у визвольних змаганнях народу за свою державність або з примусовими виселеннями, що здійснювали колонізатори. Чисельна добровільна еміграція з економічних мотивів відбувалася із західних районів України напри-

кінці XIX – на початку XX століття до Канади та США, а із східних – в Сибір і на Далекий Схід Росії» [5]. Ця хвиля міграції хоч і буда здебільшого добровільною, «вимивала» з території України молодих, найбільш активних громадян.

Екстраполюючи світову тенденцію мобільності й потягу до міграції, зазначимо, що в Україні ця мобільність молоді зазвичай обтяжена вимушеним характером міграції. Коли йдеться про міграцію в Україні, здебільшого вона є наслідком примусового переміщення під тиском імперської чи тоталітарної влади або з метою пошуку притулку (воєнно-політичні посягання і злочини, політичні переслідування, економічні втрати, епідемії, техногенні катастрофи тощо). Найбільш масові хвилі еміграції українців, що сталися у XX ст., мали переважно політичний (громадяни шукали притулку від утисків і переслідувань) або примусовий (громадяни депортувались з місць проживання у незаселені або слабо заселені регіони) характер. Потік емігрантів суттєво знизився лише у середині 50-х років. Ще одна хвиля (1960–1970-ті роки) хоча і суттєво слабша, стосувалась дисидентів [5]. З цією хвилею під тиском влади з України виїжджала інтелігенція, яка несла «загрозу» для правлячої партії і, тим самим, Україна надовго була позбавлена людей, які б могли чинити супротив тоталітарному режиму правлячої комуністичної партії.

З середини 50-х до 80-х років XX ст. на тлі постійного економічного утиску сільського населення та під дією політичних закликів тодішньої правлячої комуністичної партії відбувалася значна еміграція з території України у відповідь на заклики до участі у молодіжних будівництвах. Люди їхали у Казахстан, Сибір, на Урал будувати міста, залізниці, заводи тощо. Це були молоді українці, яких Україна втратила назавжди. У 90-ті, після послаблення авторитарного тиску і часткового відкриття «залізної завіси» українці поїхали до країн – світових економічних лідерів у пошуках більш заможного життя. Сукупна чисельність українських мігрантів «перед розпадом СРСР становила близько 7 млн. осіб... 4,3 млн.

проживали в Росії ... близько 900 тис. ... в Казахстані, 600 тис. – у Молдові» [5].

Україна часто виступала донором для наповнення незаселених або слабо заселених регіонів СРСР. Державною політикою правлячої комуністичної партії було залучення молодих українців до радянських великих будовництв. З України виїжджала молодь, найбільш свідомі молоді й активні люди, кадровий потенціал розбудови України. Ці люди, як правило вже не повертались на Батьківщину, асимілюючи до територій, на яких вони працювали й втрачаючи свою національну ідентичність.

Зі відновленням Україною незалежності змінився характер міграції в Україні, з початку 90-х ми спостерігаємо переважання зовнішньої міграції над внутрішньою. Тут доволі важко визначити що первинне міграція чи економічна криза. Ми схиляємось, що занепад СРСР перед розпадом, глибока економічна криза в Україні на початку 90-х та певне полегшення перетину кордонів дала поштовх для цієї хвилі еміграції. Виникла хвиля зовнішньої міграції, бо громадяни прагнули втекти від економічної кризи, інфляції, політичного утиску у пошуках нового життя і нових можливостей.

У 90-х рр. ідеологічний вплив примусу й придушення комуністичної партії і комсомолу зійшов практично нанівець, можна було шукати нові можливості на теренах «загниваючого капіталізму». Українці перестали піддаватись тиску державних інститутів радянської доби, а українські ідеологічні інститути нової, демократичної формації, лише започатковувались, тому громадяни приймали рішення щодо облаштування власного життя здебільшого ситуативно. На прийняття рішення щодо міграції впливали падіння престижу інтелектуальних сфер діяльності (інженерія, освіта, медицина тощо), зростання цін, неможливість отримати чи придбати житло, труднощі з працевлаштуванням тощо. Тому зовнішня міграція у той період стала поширеним явищем, створюючи реальну небезпеку для держави через втрату громадян. Найбільший потік мігрантів спостерігався у період початку 90-х рр. Так, «...до 1993 р. Україна мала додатне сальдо міграції (імміграція не переважала

еміграцію), а пізніше – від’ємне. У 1999 р. кількість вибулих на 45 тис. осіб перевищила кількість прибулих» [6]. Зрештою, ця потужна хвиля міграції здійснила негативного впливу на соціально-економічний розвиток країни, бо країна більшою частиною втрачала молодих, освічених, талановитих, тих, хто був конкурентним на ринку праці. Наприкінці першого десятиріччя ХХ ст., за М. Тарнавським, «...реальний стан справ щодо участі українців у глобальних світових міграційних процесах вражає... число українських трудових мігрантів, які постійно перебувають за межами країни, нараховує вісім мільйонів осіб, що становить 4% від загальної чисельності (200 мільйонів) трудових мігрантів у світі» [7, с. 5]. У той час, коли Україна втрачала свій найцінніший капітал – молодих, активних, освічених, конкурентних людей, країни реципієнти (на кінець 2020р. найбільшим з них була Польща) набували потужного ресурсу. Так, згідно за інформацією Міністерства розвитку праці та технології Республіки Польща, «...використання праці українських трудових мігрантів у економіці Польщі призвело до 13 % зростання економіки» [8]. Причинами масових примусових зовнішніх і внутрішніх міграцій українців в різні часи існування Радянського Союзу та після набуття Україною незалежності більшою частиною були політичні переслідування і політичні злочини, через які українці вимушені були покидати свої домівки, або людей примусово вивозили. Більшість з цих людей були незворотно втраченими для України.

Починаючи з 2014 р., Україна і українці зіткнулися з новою численною хвилею мігрантів, спричиненою так званою, гібридною, війною, яка після 24 лютого 2022 р. тепер переросла в спустошуючу війну, що несе руйнування і смерть. Ця нова хвиля масової примусової внутрішньої і зовнішньої міграції населення України викликала низку проблем, які виникли і продовжують виникати як у самих переміщених осіб, так і в суспільстві, в інститутах публічного управління і в державі в цілому.

Повномасштабна війна спричинила великі втрати людей. Кістяк Збройних

сил України складають молоді чоловіки віком 20–35 років, і через війну Україна їх втрачає. Точну інформацію ми знатимемо лише згодом, але за попередніми оцінками вже підтверджена «...кількість загиблих та поранених як серед військових, так і серед цивільних, зокрема й дітей». Так, «згідно з даними Моніторингової місії ООН з прав людини, станом на 10 вересня 2022 р. в Україні загинуло 5767 цивільних осіб, 8292 отримали поранення (але ... фактичні цифри, імовірно, істотно більші)» [9]. Є інформація від Марка Міллі, очільника Об’єднаного комітету начальників штабів США. Він зазначає, що «близько 40 тис. українських цивільних загинуло від початку повномасштабної війни» [10]. За інформацією Офісу Генерального Прокурора України, станом на 11 листопада 2022 р. «...загинуло 430 дітей, 839 отримало поранення, зникло 281, депортовано 11028 дітей» [11].

Щодо міграції, згідно Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених особам (далі – ВПО) (внутрішні мігранти, які шукали притулку і безпеки не покидаючи межі України) від початку війни, з 2014 року, станом на 31.12.2021 р. в різних регіонах України перебувало на обліку 1476148 ВПО, у тому числі 1211165 сімей [12]. Найбільше ВПО на той момент проживало в Донецькій (514982 людини) і Луганській (285651 особа) областях. Далі за убуттям: в Києві, в Харківській, Дніпропетровській, Київській областях [12]. Така кількість внутрішніх мігрантів здавалась дуже великою і обтяжливою для державного і місцевого бюджетів, та для приймаючих територіальних громад. Хоча, з іншого боку, не всі ці люди ставали тягарем для громад, натомість поповнювали трудовий капітал приймаючих територій і, власне, сприяли їх розвитку. Більше того, у в порівнянні з масштабами міграційної хвилі після 24 лютого 2022 р. кількість переміщених осіб попереднього періоду вже не є такими вражаючими.

Для усвідомлення масштабу витоку молодих людей з України у 2022 р., станом на 1 січня 2022 р. в Україні «проживало 9,9 млн. молодих осіб віком від 14 до 35 років, що складало 24,3% від загальної чисельності постійного населення України» [13, с. 28] і з 24 лютого 2022 р. біль-

шість з них потенційно чи реально стали зовнішніми або внутрішніми мігрантами. Так від 24 лютого 2022 р. згідно інформації Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (далі – УВКБ ООН) «...станом на 13.06.2022, починаючи з 24.02.2022 р., з України виїхали 7514460 та повернулося 2479398 осіб, тимчасовий захист в країнах ЄС отримали 3206642 українців»[14]. Вирізняється ця хвиля еміграції тим, що тепер в країнах українці не набувають статусу біженця, який не дозволяє працювати, а обирають статус особи з тимчасовим захистом, який передбачає і працевлаштування, і можливість повернення в Україну, у разі такого бажання і можливості. Зокрема в «ЄС тимчасовий захист, здебільшого, шукають жінки з дітьми, до яких після завершення війни можуть приєднатися і їх чоловіки»[14]. Через міграцію суттєво «... змінилась статево-вікова структура українського суспільства – скоротилася частка молоді до 20 років та частка осіб продуктивного віку»[16]. Згодом це призведе до викривлення демографічного базису і виникнення, окрім всього іншого, до проблем із відтворенням населення в Україні. Якщо не буде вжито відповідних заходів і «... поточні демографічні тенденції збережуться», то за прогнозами аналітиків, населення України за прогнозами «знизиться на 16% протягом наступних двох десятиліть і стане старшим» [15, с. 3]. Війна, міграція призводять до незворотної втрати суттєвої частки населення, це стало загрозою зрушення демографічного балансу й потребує комплексного вирішення, і тому числі через нові підходи до формування молодіжної політики.

Отже, невідомні втрати людей через бойові дії і через міграцію вже даються взнаки і помітно поглибили демографічні проблеми, які накопичувалися упродовж більше ніж 30 років і, навіть на початок війни були серйозним викликом для української держави та вимагали раніше і конче потребують тепер внесення суттєвих змін у державну політику і в розбудову інститутів у соціальній, молодіжній, освітній та інших сферах. Реформа децентралізації, розпочата з 2014 р. вже заклала підвалини інституціоналізації молодіжної сфери,

були започатковані й розвиваються молодіжні центри, молодіжні ради, профільні організації (здебільшого спортивні) й інші інститути з питань реалізації молодіжної політики, які охоплюють певні категорії молодих людей.

Поза увагою поки що залишається визнання потреби системної і масової роботи з молоддю, залучення молоді в публічну діяльність, створення не точкових інститутів, як це наразі практикується в регіонах і територіальних громадах, а створення мережі взаємопов'язаних і скоординованих інститутів, які будуть основою загальної системи публічного управління з питань молодіжної політики в територіальних громадах, регіонах, державі. І вся ця мережа має бути часткою загальної системи інститутів державної влади, органів і установ місцевого самоврядування.

Загалом, визначаючи передумови, які визначали потреби молоді і суттєво вплинули на державну молодіжну політику за останні роки, можемо назвати загальну демографічну ситуацію в країні упродовж останніх 30 років, реформу децентралізації в Україні і російсько-українську війну. Ми вважаємо важливим визначення впливу цих факторів на молодь як потенціал повоєнного відновлення майбутнього розвитку України. Ми цілком усвідомлюємо, що вони не є рівноцінними за вагою, бо децентралізація є національним процесом, хоча й відбувалась у тренді світового демократичного розвитку, а війна – глобальний виклик людській цивілізації, а за згубністю наслідків є найбільш є обтяжливим для України. Більше того, за характером впливу на молодь і молодіжну політику ці чинники є суто протилежними: розвиваючий, життєдайний з боку децентралізації й згубний, руйнівний – з боку війни. Саме на тлі цієї протилежності характеру і напряму впливу, за нашим міркуванням, більше проявляться сильні й слабкі сторони існуючого інституційного забезпечення молодіжної політики.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. За результатами дослідження зроблено такі висновки:

Виявлено, що міграція населення, особливо молодих людей є загальною тенден-

цією для людства в ХХ сторіччі. В Україні міграція молоді зазвичай обтяжена вимушеним характером міграції, та є наслідком примусового переміщення під тиском імперської чи тоталітарної влади з метою пошуку притулку від війни, воєнно-політичних посягань і злочинів, політичних переслідувань, економічних втрат, тощо. З кожною новою хвилею міграції Україна незворотно втрачала частку свого населення, особливо потужними хвилями були еміграція 90-х рр. та 2024 р. Це вже викликало зрушення демографічного балансу в Україні й потребує комплексного вирішення, у тому числі через зміну підходів до формування інституційного забезпечення молодіжної політики.

Доведено, що у 90-х рр., ідеологічний вплив примусу й придушення комуністичної партії і комсомолу зійшов практично нанівець, українські ідеологічні інститути нової, демократичної формації, були лише закладені, й не набули належного розвитку, міграція набула значних обсягів і лише з початком реформи децентралізації з 2014 р., відбулись відчутні позитивні інституційні зміни формування і реалізації молодіжної політики.

Виявлено негативний вплив, який завдають ключові передумови зміни підходів до інституціоналізації молодіжної політики (війна, міграція, демографічні зсуви тощо), та визначено, що цей вплив може бути нейтралізований за умови системної і масової роботи з молоддю, створення мережі взаємопов'язаних і скоординованих інститутів, які будуть основою загальної системи публічного управління з питань молодіжної політики в територіальних громадах, регіонах, державі.

Перспективи подальших розвідок лежить у напрямі розроблення концептуального бачення мережевої структури інституційного забезпечення державної молодіжної політики.

Список використаної літератури:

- Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985. № 994_036. Страсбург. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text
- Конституція України: закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
- Youth and the SDGs. UN, 2021. URL: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/youth/>
- Траф'як М. Українська еміграція і колонізаційний рух у княжу добу: східний контекст. *Вісник ТДТУ*. 1996. № 1. С. 6–13. (Історія). URL: http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/10/8/VTPI_1996_1-Trajak_M-Ukrajinska_emigracija_6.pdf
- Малиновська О. А. Міграція внутрішня. *Енциклопедія історії України: Т. 6: Ла-Мі / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. НАН України. Інститут історії України. К. : В-во «Наукова думка», 2009. 790 с.* URL: http://www.history.org.ua/?termin=Migratsiya_vnutrishnya
- Мальчикова Д. С., Лозова Л. В. Сучасні внутрішні міграції в Україні: тенденції, проблеми, шляхи вирішення. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Вип. 6. 2017. URL: <http://gj.kherson.ua/archive/6/11.pdf>
- Тарнавський М. П. Міграційні процеси в Україні: причини і наслідки. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2012. Вип. 22, ч. 1. С. 3–10. URL: <http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/bitstream/123456789/388/1/3.pdf>
- Малиновська О. Ukraine Crisis Media Center. Міграція в Україні: цифри і факти. УКМЦ 29.10.2021р. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=pgdhRR4gxzs>
- ВООН повідомили, скільки мирних українців загинуло у війні. VARTA-1. 10 вересня, 2022. URL: https://varta1.com.ua/news/v-oon-povidomili-skilki-mirnih-ukrayinciv-zaginulo-u-viyni_353075.html
- Міллі Марк. В Україні загинули і отримали поранення понад 100 тисяч російських солдатів. *Українська правда*. 10 листопада 2022. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2022/11/10/7375715/>
- Росіяни поранили в Україні 829 дітей. *Укрінформ*. Мультимедійна платформа іномовлення України. 14 листопада 2022 р. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3611964-rosiani-poranili-v-ukraini-829-ditej.html>
- Міграції населення України як переміщення людей із зміною місця проживання. К. : Київський університет культури, 2021. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/geograf/23247/>
- Розподіл постійного населення України за статтю та віком на 1 січня. Статистичний збірник. Київ : Державна служба статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2022/zb/06/roz_nas22.pdf2022

14. Міграція та соціально-політичні настрої під час повномасштабної війни Росії проти України – дев'ята хвиля дослідження. вересень 2022. Аналітичний звіт. 2022. 80 с. URL: https://gradus.app/documents/295/Gradus_EU_wave_9_UA.pdf
15. Hill Kulu, Sarah Christison, Chia Liu, Júlia Mikolai, The War and the Future of Ukraine's Population. University of St Andrews. 2022. 18 h. URL: <https://migrantlife.wp.st-andrews.ac.uk/files/2022/03/The-War-and-the-Future-of-Ukraines-Population.pdf>
-

Bila D. The impact of migration on changing approaches to the institutionalization of state youth policy in Ukraine

This paper is devoted to the pressing topic of determining the impact of the migration of Ukrainians during the 20th century on changing approaches to the institutionalization of state youth policy in Ukraine. The aim of the paper is a theoretical generalization of the influence of migration and other prerequisites that stimulate the implementation of changes in the institutional support of the state youth policy in Ukraine.

The author analyzes the main waves of migration of Ukrainians in the 20th century and pays the most attention to the migration caused by the hot stage of the war since February 24 2022. The article revealed that the migration of the population, especially young people, is a general trend for people in the 20th century. In Ukraine, youth migration is usually burdened by the forced nature of migration and is the result of the forced movement of people under the pressure of imperial or totalitarian authorities to seek refuge from war, military-political encroachments, crimes, political persecution, economic losses, etc. With each new wave of migration, Ukraine irreversibly lost a share of its population, emigration in the 1990s and especially in 2022 was a powerful wave. This has already caused a shift in the demographic balance in Ukraine and requires a complex solution, including changing approaches to the formation of institutional support for youth policy.

It has been proven that in the 90s, the ideological influence of coercion and suppression of the Communist Party and the Komsomol in Ukraine practically disappeared, instead, the Ukrainian ideological institutions of the new, democratic formation were only founded and did not acquire proper development, migration acquired significant volumes and only with the beginning of the decentralization reform in 2014, the first tangible positive institutional changes in the formation and implementation of youth policy took place.

The negative impact caused by the key prerequisites for changing approaches to the institutionalization of youth policy (war, migration, demographic shifts, etc.) has been revealed. It was determined that the negative impact can be neutralized under the condition of introducing systematic and mass work with youth, creating a network of interconnected and coordinated institutions, which will be the basis of the general system of public management of youth policy in territorial communities, regions, and the state.

Key words: state youth policy, institutionalization, migration, local self-government, youth, public administration.